

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO
NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY WRAZ Z TERENEM,
NA KTÓRYM ZNAJDUJE SIĘ ZNACZNA LICZBA ZABYTKÓW
ARCHEOLOGICZNYCH

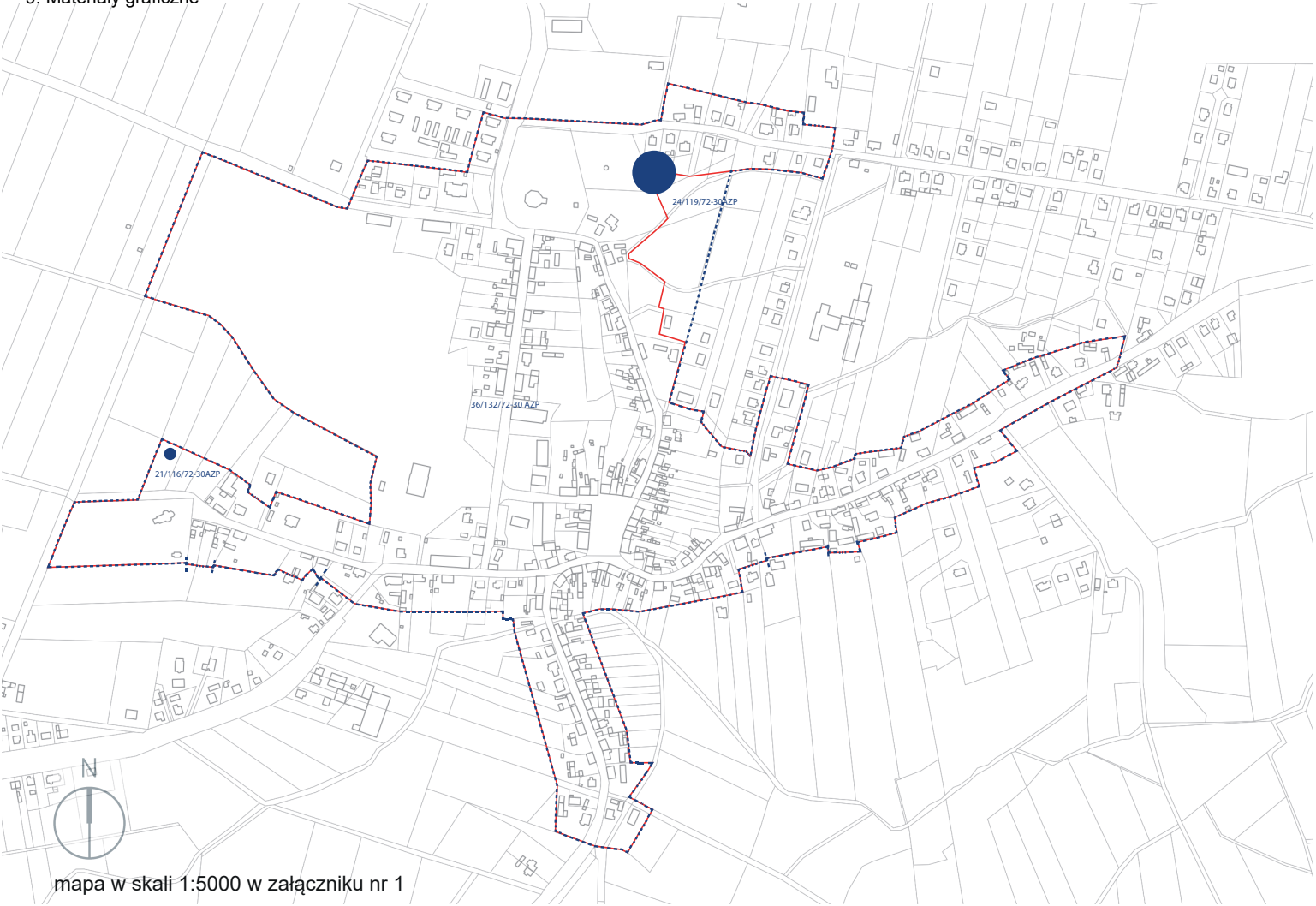
2. Czas powstania

Ok 1350 r.; XX w.

3. Miejscowość

S U Ł Ó W

9. Materiały graficzne

mapa w skali 1:5000 w załączniku nr 1

granica historycznego układu ruralistycznego
obszar, na którym znajduje się znaczna ilość zabytków archeologicznych

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat milicki

Gmina Milicz

6. Współrzędne geograficzne

51°29'57"N 17°10'13"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

Ok 1350 r. Sulowo; 1351 r. Zulow; 1369 r. Czulouff; 1394 r. Czuloff; 1474 r. Zculawf; 1521 r. Zwlauff; 1639 r. Zulauff; 1657 r. Sulaw; 1787 r. Sulau, Zulauf; 1845 r. Sulau, Suława; 1937 r. Sulau

Historia wsi:

Miejscowość ok 1350 r. należała już do Konrada Oleśnickiego, jednak dziesięcina płacona była probostwu katedralnemu we Wrocławiu. W 1351 r. bracia Cunadus i Wolfhard zakupili majątek w Sułowie. W końcu XIV w. w Sułowie znajdował się tam zamek, który w 1399 r. określano myśliwskim, następnie pod koniec XV w. przejęto go przez nieszlachealnych rycerzy. W 1480 r. właścicielem zamku był Lorenz Garwolski, jednak został stracony we Wrocławiu za rabunki, jakich się dopuszczał. W 1474 r. wymienia się dwóch zarządzających, Jan Stragul i Mikołaj Wagner jako posłowie składania hołdu królowi Maciejowi Korwinowi, przypuszcza się, że jest to data nadania praw miejskich, brak jednak na to potwierdzenia. W 1514 r. właścicielem jest ród von Kurzbach, w 1595 r. miasto należące do Maltzanów sprzedano margrabiemu Ottonowi von Dohna. W 1694 r. na dworze cesarskim zgłoszono prośbę o przyznanie praw miejskich, ostatecznie nadanych przez Fryderyka II w 1755 r. Parafia ewangelicka istniała już od 1597 r., kościół zbudowany w 1743 r. spłonął w pożarze miasta w 1751 r. W 1767 r. zbudowano nowy kościół w konstrukcji szachulcowej z fundacji właścicieli pałacu. W 1787 r. miastem władają Burghausowie, miejscowość zamieszkuje 653 osoby, liczba domostw wyniosła 88, nie ma śladów po murach miejskich. W 1794 r. otrzymano prawo do czwartego jarmarku. W wykazie z 1845 r. wskazuje się na podział Sułowa na gminę pałacową i miasto. W skład majątku szlacheckiego wchodził pałac z parkiem, 2 folwarki, wolne sołectwo, przytułek dla ubogich, cegielnia, gorzelnia, browar i farbiarnia oraz młyn wodny. W gminie znajdowały się kościoły ewangelicki i katolicki wraz ze swoimi szkołami, na 779 osób 81 to katolicy, liczba domów to 79. Właścicielką była baronowa von Troschke. W części miejskiej znajdowały się 92 budynki mieszkalne i 96 stajni, szop i stodoła, również na terenach majątku pałacowego. Miasto posiadało wiatrak, 2 młyny, 2 gospody, 2 wyszynki i 2 tkalnie, znajdowała się tam królewska ekspedycja pocztowa. W mieście zarządzanym przez radę magistracką, mieszkało 709 osób, w tym 589 ewangelików, 107 katolików i 4 Żydów, pracowali rzemieślnicy i handlarze. Na początku XX w. majątek rycerski obejmował 890 ha powierzchni, w tym 224 ha pól uprawnych i 580 ha lasów. Właścicielem był Traugott von Schweinitz i Crain. Po 1945 miejscowość straciła prawa miejskie.

Układ przestrzenny:

Miejscowość, posiadając prawa miejskie, potwierdza struktura przestrzenna. W centrum znajduje się prostokątny rynek, z którego narożników wychodzą 4 ulice na osi wschód-zachód. Z północno-zachodniego narożnika droga obsadzona lipami prowadzi do zespołu pałacowo-parkowego. Budynki zlokalizowane są głównie przy rynku i wzdłuż ulic, pozostał jeden dom przysłupowy, zabudowa zwarta ze stromymi dachami. W zachodniej części znajduje się majątek rycerski, w jego południowo-wschodniej części usytuowany jest pałac, droga biegnąca wzdłuż ogrodzenia przed elewacją frontową zakończona jest zespołem kościelnym na wzgórzu – na terenie cmentarza znajduje się barokowy kościół na planie centralnym i kościół wraz z cmentarzem w części zachodnio-południowej. Wszystkie historyczne ulice posiadają nawierzchnie brukowe. Rynek usytuowany jest na niewielkiej pochyłości, wokół znajdują się historyczne nasadzenia liniowe, na wschód od miejscowości przy drodze do Milicza znajduje się pamiątkowe miejsce z czasów wojny trzydziestoletniej.

c.d. w załączniku nr 2

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr inż. 2023

Chłosta Katarzyna